

בניין דואר בחיפה

עוד ב-1959 עמד משרד הדואר על הצורך הדחוף לשפר את תנאי הדיור של שירותיו בחיפה, שהיו פזורים באזורים השונים של העיר, על ידי ריכוזם בבניין אחד. באפריל 1960 אישרה ועדת הדיור המחוזית את הקמת בניין הדואר בשקמונה. תכניתו של משרד הדואר הייתה להקים בשלב א' מרתף ושתי קומות מעליו, ובשלב ב' $2\frac{1}{2}$ קומות נוספות. באוקטובר 1960 נמסרו עבודות התכנון והביצוע למע"צ.

בינואר 1962 החליטה הוועדה הבינמשרדית לוויסות הבנייה הממשלתית להקפיא את בניית הדואר עד אפריל 1963. עם התרת הבנייה נעשו באוגוסט 1963 עבודות הכשרת הקרקע. באפריל 1964 הוחל בהקמת הבניין. בנובמבר 1964 החליט המשרד על הקמת הבניין כולו בהמשך אחד, וההחלטה יצאה לפועל. המשרד קיבל לידיו את הבניין בנובמבר 1967. ההוצאה על העבודה כולה, בכלל זה התכנון, הייתה בסך 3.3 מליון ל"י.

בחודשים יוני—ספטמבר 1967 ערך משרד מבקר המדינה ביקורת על הטיפול בהקמת בניין הדואר בחיפה. בדיקות נערכו במשרד הדואר — מחלקות הנכסים, הכספים והחשבונות, שירותי הדואר ושירותי ההנדסה—טלפון; ובמע"צ — יחידת התכנון של המשרד הראשי ובמשרד המחוזי בחיפה.

התכנון

את המרתף ואת שתי הקומות שמעליו, שבנייתם תוכננה לשלב א', הועיד המשרד ליחידות המיון והחבילות. בפברואר 1961 הוזמין המשרד מחברה לייעוץ סקר על מיקום יחידות המיון והחבילות ועל הציוד שיש לרכוש להן ועל השיטות והליכי העבודה ההולמים אותן. הסקר הושלם ונמסר למשרד הדואר ביולי 1961. במחצית השנייה של 1961 החליט המשרד, שבמרתף תמוקם מרכז טלפונים, ואילו יחידות המיון והחבילות ישוכנו בקומות שמעליו.

בבנייה מורכבת ובעלת ממדים, דוגמת זו בשקמונה, עלולים לחול שינויים בקווי התכניות הכלליים, המתחייבים משיפורים טכנולוגיים הנגלים במהלך הבנייה ומהצעותיהן של יחידות המשתכנות, ולעתים אפילו במהלך הביצוע. ניתן איפוא להצדיק החלטת משרד הדואר מהמחצית השנייה של 1961 בדבר שינוי מקומן של יחידות המיון והחבילות, אף כי כתוצאה מכך איבד הסקר ממשמעותו, על כל פנים במה שנוגע למיקום יחידות המיון והחבילות במרתף, לפי התכנית המקורית.

— הן משרד הדואר והן מע"צ אפשר היה לדרוש, על אף הנאמר לעיל, יתר הקפדה בהכנת עצם תכניות הבנייה ובקביעת התפוסה לשירותים לפי היקפם והציוד לסוגיו שיותקן בבניין הנבנה; מהממצאים עולה, שהתכניות לא הוכנו ביסודיות הדרושה. השינויים שהיו דרושים חרגו מהסביר, וגררו הוצאה ניכרת ושיבושים בלוח הזמנים של הבנייה. באוגוסט 1960 כבר היה ברור, שייכנה הבניין כולו, הגם בשלבים. באוקטובר 1961 המציאה מע"צ למשרד הדואר את התכניות לבניית השלב הראשון — מרתף ושתי קומות מעליו; התכניות אושרו על ידי משרד הדואר בדצמבר 1961. גם משרד הדואר וגם מע"צ לא עמדו על כך, שתכניות שלב א' לא יתוכננו כדבר בפני עצמו אלא ישולבו בתכניות הבנייה הכוללות על שני שלביה. לפני אישור התכניות

לא הייתה החלטה מגובשת בדבר המתקנים והציוד — סוגם והיקפם — שהיו תואמים את צורכי היחידות שישוכנו בבניין; על כן היה הכרח להכניס בהן תכופות שינויים. תכניות הבנייה לעתים לא היו מפורטות די צורךן. להלן דוגמאות: לוחות החשמל לבקרת העומס לא תוכננו ולא בוצעו כדי בקרת העומס גם בקומות הנוספות שבשלב ב', ותעלות הכבלים לא היו ברוחב מספיק כדי קיבול הצנרת הענפה הדרושה; היה צורך בשינויים ניכרים בשלד הבניין.

בשעת הכנת התכניות על ידי מע"צ הייתה החלטת משרד הדואר להתקין מערכת מיווג אוויר רק למרתף, שתמוקם בו מרכז טלפונים. במחצית השנייה של 1963 עוררה הנהלת שירותי הדואר את שאלת ההתקנה של מערכת מיווג אוויר לבניין כולו. הנהלת המשרד החליטה בשלילה ותכניות מע"צ הביאו איפוא בחשבון מערכת מיווג אוויר למרתף בלבד. ביוני 1965, כשהבנייה כבר הייתה בעיצומה, שינה משרד הדואר משיקולים סבירים את דעתו, והחליט על התקנת מיווג אוויר לבניין כולו. עם קבלת ההחלטה החיובית מהצורך היה להתחשב בהשלכות השינוי על חלקים אחרים של התכנית ולהתאימם אליו. במקרה זה היה צורך להתאים בד בבד את תכניות החשמל; זה לא נעשה. היה גם להחליט בעוד מועד על סוג המתקנים — מיווג או אוורור. החלטה על כך נתקבלה רק באמצע 1966.

התכנית המקורית לבניין כללה חמש מעליות: ארבע לנוסעים ואחת למשאות. התכניות המפורטות להן הושלמו רק ביוני 1966 — למעלה משנתיים לאחר התחלת הבנייה; לפיכך היה צורך לבצע שינויים בשלד.

לעתים נאלץ הקבלן, כפי שיוצא מהודעתו למע"צ מיוני 1966, להפסיק מחוסר תכניות מפורטות די צורכן ביצוע עבודות עד לקבלת השלמות לתכניות. לא הוכנה תכנית מפורטת לתקרת הביניים במזנון. לא היה פירוט לציפוי הקירות החיצוניים בטיח או באבן. הופסקו עבודות ביוב, כי לא נקבע במדויק תוואי הצנרת.

אמנם בבנייה בהיקף שבו מדובר עלולים להשתנות כמה מפרטי התכניות, אך לדעת הביקורת היו השינויים מרובים ונעשו מעל למה שניתן היה לצפות ובמאחר. במקרה זה אף ניתנה למשרד הדואר, בגלל הקפאת הבנייה במשך 15 חודש, שהות ללבן עם השירותים הנוגעים בדבר, תוך התייעצות עם מע"צ, את השאלות הטכניות השונות, כדי שלקראת הביצוע יהיו התכניות מגובשות ככל האפשר.

התקציב וביצועו

סכומי ההוצאות על הקמת בניין הדואר בשקמונה נכללו בסעיפי תקציב הפיתוח של משרד הדואר לשנים 1960/61 עד 1967/68. חוקי התקציב לשנים 1960/61, 1961/62, 1962/63, 1967/68 נקבו בסכומים המיועדים להקמת הבניין. בחוקי התקציב לשנים 1963/64, 1964/65, 1965/66 נכללו הסכומים במסגרת תקציב שירותי ההנדסה בסעיף הכולל של "הקמת בניינים למרכזי טלפון"; בשנים אלו צוין רק בדברי ההסבר להצעת התקציב הסכום, שנועד לאותו בניין. בחוקי התקציב לשנת 1966/67 חלק מהסכום הועד במפורש וחלק נכלל בסעיף "הקמת בניינים למרכזי טלפון".

בנוגע למפעלי פיתוח, שהקמתם נמשכת מספר שנים, כמו בניין הדואר בחיפה, מהצורך היה, שעם בקשת ההקצבה הראשונה יוגש במסגרת דברי ההסבר להצעת התקציב אומדן מפורט להשקעה הכוללת במפעל בציון הסכומים שידרשו מדי שנה בשנה.

— משרד הדואר ביקש וקיבל את ההקצבות להקמת הבניין משנת 1960/61, בלא שהכין להשקעה אומדן מפורט, שיכלול נתונים על היקף המפעל ושירותיו ועל ההשקעה השנתית הדרושה. לשנים 1960/61 ו-1961/62 אושר בתקציב סכום כולל של 246,000 ל"י לצורך הבנייה בחיפה, ולתכלית זו הוציא המשרד רק סך כ-8,000 ל"י וסכום נוסף של כ-40,000 ל"י על בנייני דואר במקומות אחרים בארץ, כגון רמלה וחצור. לשנת 1966/67 הועד סכום של כ-2.7 מליון ל"י, והסכום שהוצא לא היה אלא כ-1.1 מליון ל"י.

מסירת העבודה

1. עבודות החפירה נמסרות על ידי מע"צ בדרך כלל לקבלנים על פי מכרז. לכל עבודה מכינה מע"צ אומדן, שתכליתו להנחות את ועדת המכרזים בדיוניה על הצעות הקבלנים מבחינת סבירותן.

— ביוני 1963 ערכה מע"צ מכרז בין שלושה קבלנים על עבודות החפירה המוקדמות. אומדן מע"צ לעבודה נערך ביולי 1962, והסתכם ב-187,000 ל"י. ההצעה היקרה ביותר הסתכמה ב-79,500 ל"י; הזולה ביותר ב-71,500 ל"י ובעליה זכה במכרז. האומדן היה איפוא כדי 160% מעל הצעת הקבלן שזכה.

2. בינואר 1964 פרסמה מע"צ מכרז על בניית שלב א'. העבודה נמסרה למציע הזול ביותר, שהצעתו הסתכמה ב-1.1 מליון ל"י בקירוב. כעבור כמה חודשים — בנובמבר 1964 — החליט משרד הדואר כאמור לעיל על בניית שלב ב', דהיינו בניית 2½ קומות נוספות, שנאמדה ב-780,000 ל"י. לא הוצא מכרז על עבודת שלב ב', אלא היא נמסרה לאותו קבלן, שזכה במכרז לבניית שלב א'. סוכם עמו, שהמחירים היסודיים לעבודות שלב ב' יהיו, בהתחשב בהוצאות הנוספות המתחייבות מבנייה לגובה, עד כדי 9% גבוהים מהמחירים לשלב א'. כיוון שידועים היו ממדי הבנייה על שני שלביה, ניתן היה לערוך תכנית כוללת לשני השלבים גם יחד, להוציא מכרז כולל ולהשיג על ידי כך מחירים יותר נוחים. בנסיבות המתוארות זכה הקבלן בעבודה, שסכומה היה גבוה בהרבה מסכום העבודה, שעליה הוכרז: עבודת שלב א', שעליה הוצא המכרז הסתכמה ב-1.1 מליון ל"י, ואילו עבודת הבנייה כולה ב-1.9 מליון ל"י בקירוב.

3. — מע"צ לא עשתה עם הקבלן חוזה נפרד לביצוע שלב ב'. הודעה בכתב על מסירת העבודה נשלחה לקבלן בנובמבר 1965; פקודת השינויים הוצאה רק בדצמבר 1966, דהיינו למעלה משנה לאחר מכן. בפקודה לא פורטו לא הכמויות ולא ערך העבודה לפי מחיר ליחידה.

ביצוע העבודה

1. השוואת כמויות העבודות לסוגיהן בשלב א' כנקוב בחוזה אל אלו שבוצעו למעשה העלתה הפרשים ניכרים: יש שנפלו הכמויות שבוצעו כדי 40% מכפי שניקב בחוזה ויש שעלו עליהן כדי 60%.

2. המפרט הטכני הוא חלק בלתי נפרד מהחוזה. המפרט קובע את טיב החומרים והרכבם ואת התקנים לחומרים ולעבודות, ומלבד זאת את מועדי הבדיקות של דגמי ביטון וגודלם ואת הסטייה המותרת מהתקן. כדי לקבוע, אם עמד הקבלן בדרישות

המפרט, סוכם בין מע"צ לבינו, שמע"צ תמסור לטכניון לבדיקה דגמים מיציקות ביטון של כל יום. על הקבלן היה לשאת בהוצאות הבדיקה.

— דגמים מיציקות ביטון של ימים רבים לא נמסרו לבדיקה. גם במקרים, שנמסרו דגמים לבדיקה, לרוב נפל גודלם כדי שלישי מהדרוש לפי המפרט. לא נערכו בדיקות — להוציא בדיקת מרצפות — כדי לקבוע, אם החומרים ששימשו לבנייה היו בהתאם לתקן כנקבע במפרט.

הטיפול בדברי דואר

תקציב שירותי הדואר לשנת 1966/67 היה בסך 48,850,000 ל"י; ההוצאה בסך 47,392,578 ל"י. באותה שנה העסיקו שירותי הדואר כ-3,290 עובדים קבועים ו-660 עובדים ארעיים.

בחודשים אוגוסט — נובמבר 1967 נבדקו הטיפול במכתבים ובדברי דפוס ופעולות הבקרה של הדואר על הטיפול לשלביו. הבדיקה הקיפה את בתי הדואר בערים הראשיות, בעיקר יחידות המיון והדיוור, וגם בכמה מערי השדה. בתקופת הביקורת חלו ימי החגים, שהעומס על הדואר גדול בהם במיוחד; הממצאים אינם מושתתים על המצב בעונת החגים.

הטיפול במכתבים

שירותי הדואר הציבו להם כמטרה, שהדואר, בכלל זה הדואר המגיע מחו"ל, יועבר ליעדו תוך יממה מהמסירה לטיפולם. כמליון דברי דואר ליממה מועברים על ידי שירותי הדואר.

בטיפול בדואר ניתן להבחין בשלבים הבאים: הרקת תיבות או שקים כשהמדובר בדואר המגיע מחו"ל, מיון הדואר, ניתובו, העברתו למקום היעד וחלוקתו לנמענים. שלבים אלו כרוכים מאוד זה בזה, וכל ליקוי או תקלה, המביאים לעיכוב באחד מהם גוררים הפרעות בשלבים הבאים ואיחורים במסירת הדואר.

לפי הוראות הנוהל של הדואר חייבים להריק את תיבות הדואר לפחות אחת ליממה; תיבות במקומות יישוב גדולים עד ארבע פעמים; ובכמה מקומות מרכזיים בתל אביב עד שש פעמים.

(א) — מרישומי הדואר יוצא, שהרקות התיבות התנהלו בדרך כלל כסדרן, אולם בביקורת במקומות שונים, לרבות הערים הראשיות, היו מקרים שלא רוקנו תיבות, כיוון שהעובדים לא הצליחו לפתחן או שהיו תקלות ברכב. בקרה על הרקת התיבות לא קוימה במלואה: ברבות מהתיבות בירושלים, שבה הונהגה בקרה על ידי כרטיסי ניקוב, היה חסר מכשיר הבקרה (המנכב), ואילו בחיפה לא הופעלה שיטת בקרה כלל.

(ב) — כדי להבטיח העברה סדירה ומהירה של דברי דואר ליעדיהם חייב כל בית דואר לסגור באוגד כל קבוצת מכתבים ממוינת לפי יעד. למילוי הוראה זו נודעת חשיבות יתירה, כשהמדובר בדברי דואר העוברים את בית המיון בתל אביב, שכן דרכו מנותב כמחצית הדואר — כ-450,000 דברי דואר ביממה, והעומס בו רב. נקבע, שבתי דואר רבים העבירו לבית המיון בתל אביב כמויות דואר, לעתים כמויות גדולות, בלא שנסגרו באוגדים. בית המיון נאלץ למיין גם דואר זה, ומחמת העומס נצטברו בו כמעט לילה לילה כמויות דואר גדולות לא ממוינות, בלא שהועברו הלאה, וחלוקתן נתעכבה ביממה לפחות.

(ג) — הדואר מועבר כמעט כולו ברכב שבבעלות הדואר. בכמה קווים ובשעות מסוימות נזקק הדואר גם לשירותי תחבורה ציבוריים. הביקורת העלתה תקלות, שנבעו מחוסר תיאום בין מחלקת הרכב והמוסכים, שבמסגרתה פועלים הנהגים והרכב, לבין שירותי הדואר. אירע, שרכב לא הוצב להעברת דואר בשעה שנקבעה לו, ושרכב שנתקלקל בדרכו לא הוחלף תוך זמן סביר. קרו גם מקרים, שיצאו נהגים לדרכם, בלא שהוקפד על כך, שכל החומר, שיש להעביר לאורך מסלול נסיעתם, יועמם על מכוניותיהם.

(ד) — משמגיע הדואר למקום היעד, ממיינים אותו הדוורים לצורך חלוקה. כמות הדואר הגדולה ביותר מחולקת בתל אביב. כדי לעמוד בעומס העבודה נעשה חלק מהמיון במדור הדוורים של דואר תל אביב במכונה. אך משום שהעובדים אינם יכולים לעבוד בכל שעות העומס לפי הקצב, שמכתיבה להם המכונה, מופסקת הפעלתה בשעה 10 בערב, בעוד ששעות העומס נמשכות עד שעות הבוקר המוקדמות. מחלקת הארגון והביקורת של הדואר ערכה בסוף שנת 1965 סקר על דרכי ניצול המכונה כדי למצוא פתרון להפעלתה במשך כל שעות העומס. הסקר שכלל המלצות הוגש להנהלת שירותי הדואר בינואר 1966. עד מועד סיום הביקורת לא הוגשמו ההמלצות, ולא ננקטו צעדים אחרים לניצול יותר יעיל של המכונה.

במדורי הדוורים בשלוש הערים הראשיות נותר כמעט כל יום חומר שלא חולק, אם משום שהובא באיחור מבית המיון, אם משום שכמויות החומר היו גדולות ועובדי מדורי הדוורים לא הספיקו למיינן, ואם משום שלא יכלו הדוורים לקחת עמם את כל החומר לחלוקה.

כשכמויות הדואר גדולות, לוקחים הדוורים עמם חלק מהדואר, והמותר מובא במכונית אל הדוור למקום מוסכם. לפי ההוראות אין להשאיר שקי דואר ללא השגחה. באוגוסט 1967 קרו שני מקרים, שהושארו במקומות מוסכמים שקי דואר, ובהם עשרות מכתבים, בלא השגחה, והם נעלמו. נגד האחראים ננקטו צעדים משמעותיים.

(ה) — כדי לשפר בהתמדה את הליכי הטיפול בדואר ארגנו שירותי הדואר באמצע 1966 באופן שיטתי את פעולות הבקרה, שאמצעיהן העיקריים הם: ביקורת מיון וניתוב ושיגור מכתבי נסיון.

— מממצאי הבקרה בתחום המיון הניתוב, כפי שרוכזו על ידי שירותי הדואר, אמנם יוצא, שאחוז הטעויות במיון ירד במוצע ארצי מ-2.6% בחודשי מאי — יוני 1966 ל-1% בחודשי ספטמבר — אוקטובר 1967, אולם לדעת הביקורת ספק, אם יש בהם כדי לשקף נאמנה את המציאות.

מספר דברי הדואר, שהבדיקה התייחסה אליהם, היה קטן במחוזות אחדים אפילו מזה שנקבע כנחוץ על ידי שירותי הדואר. בעוד שבית הדואר בחיפה ומינהלי הדואר במחוזות

הצפון והמרכז הפעילו בדיקות מיון וניתוב בין אחת לחודשיים בערים הראשיות לאחת לארבעה חודשים בערי השדה לפי ההוראות, הרי בירושלים ובמחוז הדרום לא נערכו כלל בדיקות בשנת 1967, ובדואר תל אביב נערכה אותה שנה בדיקה אחת בלבד.

(ו) כדי לעמוד על קצב העברת דברי הדואר ולקבוע באיזו מידה מושגת המטרה של העברת כל דבר דואר ליעדו תוך יממה, הונהגה שיטה של שיגור מכתבי נסיון לאזרחים, שבהם הם מתבקשים להודיע לשירותי הדואר, מתי קיבלו את המכתבים. למכתבים מצורפות מעטפות מבוללות לשיגור המענה.

מניתוח תשובות הנמענים על מכתבי הנסיון, שערכו שירותי הדואר לתקופה מאי 1966 עד יוני 1967 מתברר, שרק כ-65% מהנמענים השיבו על מכתבי הנסיון. מתשובותיהם יוצא שבתקופה האמורה היה אחוז המכתבים, שלא הגיעו לנמענים תוך יממה מעת שיגורם, מ-5% עד 10%.

לשכת תביעות, דואר ונגזים

ליד הנהלת שירותי הדואר בירושלים פועלת לשכה, שמתפקדה לאתר נמענים או מועגים שלא נמצאו. ללשכה אמצעים נוסף על אלו, שניתן לדוורם להשתמש בהם לאיתור נמענים או מועגים. משעלו בתוהו כל נסיונות האיתור והמסירה, מועברים המכתבים כעבור פרק זמן נוסף להשמדה.

— בדיקת פתע של דברי דואר שנועדו להשמדה העלתה מכתבים אחדים, שניתן היה לאתר את הנמען או המועג שלהם, אולם הדבר לא נעשה.

— בעת הביקורת נמצאו בלשכה ספרים רבים, שלא ניתן למסרם ליעדיהם מחוסר כתובת נכונה. בלשכה לא נהל רישום של הספרים שנתקבלו, ועל כן לא ניתן לוודא, אם אלו כל הספרים, שהועברו ללשכה.

— תוכנו של חבילות, לרבות חבילות מחו"ל, שהדואר לא הצליח לאתר את נמעניהן או מועניהן, מוציא הדואר למכירה פומבית מדי פעם בפעם. בעת הביקורת היו במחסני הלשכה חבילות רבות, שלא אותרו נמעניהן. כיוון שהמכירות לא נעשו באורח שיטתי ובפרקי זמן קבועים, הוחזקו חבילות כמה שנים. קרה שחבילות, שתוכנן אבד, העלו עובש או רקב, דבר שעלול היה לפגוע גם בחבילות שהיו סמוכות להן. בעקבות הביקורת הודיע משרד הדואר, שלהבא ייערכו מכירות פומביות של החבילות אחת לשנה.

פקדונות וגביות

בדצמבר 1967 בדק משרד מבקר המדינה במחלקת הכספים והחשבונות של הדואר את חשבונות הפקדונות בעד התקנות טלפון בעבודות מיוחדות ואת חשבונות החייבים בעד שירותי טלפון.

חשבונות עבודות מיוחדות

התקנת טלפון במרחק שאינו עולה על 5 ק"מ מתא ההסתעפות היא בבחינת התקנה רגילה הנעשית לפי תעריף, שמשרד הדואר מפרסם מדי פעם בפעם בקובץ התקנות. עד סוף פברואר 1966 הייתה האגרה להתקנה רגילה של טלפון 450 ל"י. במארס 1966 הועלתה האגרה ל-850 ל"י. בעקבות ההעלאה מעטו במידה ניכרת הבקשות להתקנת טלפונים; בינואר 1968 שוב נקבעה האגרה בסך 450 ל"י.

להתקנת טלפון במרחק העולה על 5 ק"מ מתא ההסתעפות דרושה, לפי הוראות הנהלת משרד הדואר, הרשאה ממנהל המדור לשירותי טלפון. לצורך זה נעשה אומדן הוצאה לביצוע העבודה. אם מתברר, שלא תגיע ההוצאה ליותר מפי שניים מהאגרה להתקנה רגילה, רואים בהתקנה כאילו הייתה רגילה, ואין צורך בהרשאה מיוחדת; אם למעלה מזה, נדרש המומין להפקיד פקדון, שיכסה את ההוצאה העודפת על כפל סכום האגרה הרגילה.

במחלקת הכספים והחשבונות של משרד הדואר נפתח חשבון לכל הרשאה: לזכותו נזקף סכום הפקדון, ולחובתו הוצאות ההתקנה על פי דו"חות תקופתיים של מהנדסי המחוזות. חשבון זה מראה יתרת זכות או חובה בהתאם להוצאות שנוקפו לאותו חשבון. בסוף נובמבר 1967 הסתכמו בחשבונות ההרשאה יתרות זכות ב-795,000 ל"י בקירוב ויתרות חובה ב-602,000 ל"י בקירוב.

— הרישום בחשבונות אמנם היה שוטף, אך משרד הדואר לא פעל במקביל לכך, להסכת המסקנות המתחייבות ממצב החשבונות: חשבונות אחרים על עבודות שנסתיימו מלפני שנים עוד הראו יתרות — כמה מהם יתרות עד כדי מאות ל"י לזכות מפקידים, שעל משרד הדואר היה להחזירן להם, והן לא הוחזרו; וכמה מהם יתרות עד כדי אלפי ל"י, שעוד הגיעו מהמפקדים, ומשרד הדואר לא גבה אותן. מספר ניכר של חשבונות היו ללא תנועה במשך שנים — מהם שלא הראו כל פעולה מאז פתיחתם עם ההפקדה.

מינהל תקין דורש, שהנהלת החשבונות תשמש כלי מידע להתוויית הפעולה הכספית המתבקשת בכל מקרה: החזרת עודף פקדון או גבייה של יתרת חוב. גם מטעמי הבקרה חשוב, שחשבון ייסגר בסמוך ככל האפשר לגמר העבודה שעליה מוסב.

גביית דמי שירותי טלפון

מדור שירותי הטלפון ממציא את החשבונית למגוי אחת לחודשיים לתקופה, שנסתיימה בשני חודשים מלפני ההגשה. מחלקת הכספים והחשבונות רושמת במרוכז, על פי דו"חות ממחלקת המיכון של הדואר, את סכומי החשבוניות לפי המחוזות ותקופות השירות. לפי הוראות קבע של משרד הדואר יש לנתק טלפון של מגוי, שלא שילם את החשבונית תוך 14 יום מהגשתה. מכאן שבהנהלת החשבונות המרכזית לא היו צריכים להיות חובות פתוחים המתייחסים לתקופה העולה על ארבעה עד חמישה חודשים; אם היו כאלה, היה על המחלקה לדרוש מהמדור את חיסולם.

— בסוף אוקטובר 1967 עוד היו חובות פתוחים, שהתייחסו לתקופה מנובמבר 1964 עד מארס 1967 ושהסתכמו ב-1.5 מליון ל"י בקירוב; חלק ניכר מהחובות הצטברו עד סוף 1966. החייבים הם בעיקר רשויות מקומיות, מפלגות פוליטיות, מערכות עתונים,

בתי חולים ויישובי ספר. משרד הדואר הסביר, שראה צורך לנהוג בגמישות כלפי חייבים מסוגים אלה.

לדעת הביקורת על הדואר לגלות גמישות בגביית דמי שירותים ולהאריך את זמן הגבייה רק במקרים מועטים, כשהמדובר הוא בעליל בטובת הכלל. כדי למנוע הפליות, יש להפעיל סמכות מסוג זה רק על פי הוראות ברורות, שייקבעו על ידי הנהלת המשרד, ולא על דעתו של שירות משירותי הדואר בלבד. עוד דרוש, שמשרד הדואר ימייץ את החובות, ויקבע, אלו מהם ניתנים לגבייה, ואותם יש לגבות בהקדם; חובות, שיתברר סופית, שאינם ניתנים לגבייה, מוטב לבקש אישור למחיקתם.